

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י' אלול תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות סב | דף הכולל: כתובות עז.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ד' "ואפילו גר" עד סעיף ט'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ג' 'ואם הוא' עד פרק ג' 'וכל שכני'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכניעה פתיחה עד סוף פרק ג'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הנודניק מהרחוב היה שליח מהשמים | 5 דברים שאולי לא ידעת על קבלות טובות בחודש אלול לקחתי כוס חד פעמית, ירדתי לשפת הנחל... הצלתי חיים! | 2482

הסיפור היומי

"נסענו לקרית אתא, עלינו ונקשנו בדלת. פתח לנו ילד ואמר
שההורים לא בבית. לפי הקולות מבפנים, דווקא היה נראה שהם
כן בבית, והבנתי שכנראה כך אמרו לו להגיד... אמרתי: ריבוננו
של עולם, אני את שלי עשיתי, מכאן ואילך רק אתה עושה"

השליח הנודניק

והנה על המדרכה, בכניסה לבניין, עוצר אותנו אדם הנראה כמו מי שרשם שיא במנת השעמום שהוא קיבל לאחרונה. הוא התחיל לתחקר אותנו: מי אתם, מאין באתם, מה אתם עושים כאן, למה דווקא כאן? למה לא בערים אחרות? הוא שאל שאלות כמעין המתגבר, וסבלנותנו כמעט פקעה.

כעבור שבע דקות ארוכות עוצרת לידנו מונית, וממנה יוצאת לא פחות ולא יותר מאשר בעלת הבית שבו דפקנו לפני כן. "טוב שבאתם", היא אומרת, "רצייתי לרשום את הבנים לחינוך תורני אבל המספר נאבד לי. תוכלו לרשום אותם עכשיו?"

מה השאלה בכלל, הרי בשביל זה הגענו הנה במיוחד. עלינו לביתה, הסדרנו את הרישום וברוך ה' נוספו עוד שני ילדים מעם ישראל למוסדות שיגלו להם מה הריבוננו של עולם רוצה מהם.

הנודניק מהרחוב היה השליח לעכב אותנו

(השגחה פרטית)

מספר הרב דניאל שטרית מרכסים: בחודשיים האחרונים אנחנו עובדים סביב השעון ברישום ילדים לחינוך תורני. אנו פונים למשפחות שהתחזקו והבינו שרק בדרך היהדות יגדלו להם ילדים טובים, ומעודדים אותם לעשות את הצעד, ובסופו של דבר להכניס את ילדיהם לבתי ספר תורניים.

נסענו במיוחד למשפחה בקרית אתא. עלינו ודפקנו על הדלת. פתח לנו ילד ואמר שההורים לא בבית. לא האמנתי לו, כי לפי הקולות שנשמעו מבפנים, דווקא עשה רושם שההורים כן נמצאים בבית. לא יכולתי לוודא את זה, שהרי יכול להיות שהיו אלו קולותיהם של אח ואחות בוגרים, אולם באותו רגע הבנתי שזו כנראה הוראה של ההורים שלא להכניס אותנו, והתייאשנו.

אמרתי: ריבוננו של עולם, אני את שלי עשיתי. דיברנו עם המשפחה הזאת, הטרחנו את עצמנו עד לכאן, עלינו במדרגות ועשינו כל מה שיכולנו. מכאן ואילך רק אתה, הקב"ה, עושה.

ישנה אמונה טפלה הגורסת שלא יתכן שהכל יהיה טוב, תמיד חייבים להיות גם בעיות וקשיים, ולכן אולי כדאי להשאיר את המצב כמות שהוא, כדי שלא נצטרך להתמודד עם בעיות חדשות... וזו טעות איומה!

לדבר על הכל עם 'הכל יכול' | הרב פנחס ברייער שליט"א

טוב ורחום, אבא שרוצה שיהיה לנו הכי טוב בעולם, אבא שיכול לתת לנו. הוא אינו מוגבל, והוא גם רוצה לתת שהרי מדרך הטוב להיטיב. הוא רק מחכה שנבקש ונבקש - "הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים". זהו העומק הטמון בדברי רבי צדוק: אנחנו נענים במחצה, כי אנחנו מבקשים רק מחצה... אם היינו מבקשים הכל היינו מקבלים את הכל...

ישנה אמונה טפלה האומרת שלא יתכן שיהיה הכול טוב, תמיד חייב להיות גם בעיות או קשיים. לפי אמונה זו אנו נוטים לחשוב בלב, שכדאי להשאיר את המצב כמו שהוא, עם הקשיים הקיימים כדי שלא נצטרך להתמודד עם בעיות חדשות במקום אחר... כי אם גם הבעיה הזאת גם תסתדר, אז מה, אז הכול יהיה בסדר?! לא יתכן... לכן אנו בוחרים להשאיר את המצב כמו שהוא, כדי לא להרוס במקום אחר... וזו טעות איומה. מי קבע שלא יכול להיות לאדם הכול טוב, הרבש"ע הוא כל יכול, בכוחו לתת לכל יהודי את כל הטוב שבעולם... ואם רצונו יתב"ש שנתמודד אזי שהוא יקבע זאת.

אמונה = אמון-אומן

ידוע שלשורש המילה "אמונה" ישנה שתי משמעויות: אמונה מלשון - המשכה, ואמונה מלשון - אימון. כפי איך שאנחנו מתייחסים לאמונה כך היא משפיעה עלינו. אם נאמין שבכל מצב טוב חייב להיות גם רע. אז זה האימון שיש בנו כלפי הקב"ה וח"ו זה מה שאנו ממשיכים עלינו לצערנו.. אנחנו חייבים לשנות טעות חשיבה זו, אנו מצדנו נבקש ונדבר לרבש"ע כילד לאבא, נדבר ונבקש על הכול על הפרנסה, ועל הבריאות על נחת ושלוה בית על שמחה וסיפוק וה', יעשה הטוב בעניו למה אנחנו צריכים להיות אלו המחליטים מה לקצץ לנו?! נכון, אדם לעמל יולד. אך לא עלינו להחליט במה לעמול ועם מה להתמודד.

להתפלל באמת

אמרתי לו לאותו אברך, אמור לעצמך ולילדיך: בואו נתחיל להתפלל באמת. קרוב ה' לכל קוראיו - לכל אשר יקראהו 'באמת', כי הקב"ה אוהב את האמת, פירושו של דבר, הוא אוהב שאומרים לו את האמת מה אנחנו אוהבים ומה אנחנו רוצים. הקב"ה לא אוהב שמבקשים ממנו משהו אחד כשבלב עמוק רוצים משהו אחר, הוא גם לא רוצה חצאי בקשות כשאנו מבקשים על דבר ובלב רוצים עוד משהו...

עומדים אנו בשערי חודש אלול, פותח ואומר לי אברך צעיר, ואולי יש באמתחתך ווארט שאוכל גם לומר לילדים שלי (וגם לעצמי...) על התפילה, בימי התפילה הסליחות והרחמים. עניתי ואמרתי לו: יש 'וארט' ששווה לחזור עליו בסעודת שבת. יש 'וארט' שיכול אף לשמש כבסיס להרצאה שלימה. אך יש 'וארט' שפשוט מדבר אליך... וארט שמשנה לך משהו בראש. 'וארט' שגורם לך סדק במעגל המחשבה, 'וארט' שגורם לך לחשוב על דברים מחדש...

רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע מסביר מדוע "תפילה עושה מחצה", כי לכאורה ממה נפשך אם בכוחה של תפילה לפעול, שיפעל הכול, ואם לא שלא יפעל כלום, מה אם כן העניין ב'מחצה'? ומסביר זאת ביסוד עצום האומר כך: לעולם, בכוחה של תפילה לפעול הכול, מאה אחוז! לא פחות, ואלא הסיבה שהיא פועלת רק מחצה היא בגלל שאנחנו מבקשים רק על המחצה....

וננסה להסביר את הדברים. בדרך העולם אם התרמת גביר בסכום גבוה, אין זה מן הראוי להתרימו שוב מיד למחרת לצורך עניין אחר. זה פשוט לא יפה ולא לא מנומס, וגם אין סיכוי שהנדיב יתייחס לבקשה. כשרק אתמול התרמנו אותו לעניין אחר... והנה המציאות היא, שאנו רגילים להתייחס אל הקב"ה כאל איזה "גביר"... כשאנחנו מתפללים ומבקשים אנו מתביישים לבקש על הכול. אנו נוטים לבקש רק על הדחוף והחשוב. אדם מן השורה מתבייש לבקש שיהיה לו בית יפה הכולל כל טוב וטוב. אפילו כשבתוך תוכו בליבו פנימה הוא מאד רוצה זאת, והוא יודע שעדיין אינו בדרגת 'מסתפק במועט'. אדם מהשורה גם יתבייש לבקש על דברים שהוא רוצה אם לא ברור לו שאלו דברים שהוא חייב ומוכרח. וכל זאת למה? התשובה היא: כי אנו חשים שזה פשוט לא יפה.. יש אנשים רעבים לחם, ואני יבקש מותרות...? ! מספיק שאני בריא ויש לי בית וילדים...

יש גם פעמים שאנחנו עושים כאילו עסק עם הקב"ה. אנו מסכמים אתו שאם העניין הבריאותי יסתדר שוב לא ננדנד לו על כל מיני עניינים שוליים כדירה יותר גדולה. ואם הבן יתקבל לשיבה, לא נקטר תקופה על הקושי בפרנסה. ולמה? כי יש לנו את הדימוי והמשל כמו אצל עשיר בשר-ודם, שיש גבול כמה אפשר לבקש...

הכל יכול והטוב ומטיב

וזה מה שאומר רבי צדוק, זה פשוט טעות! הקב"ה הוא אבא

תפילה כזאת היא לא תפילה באמת, היא תפילה מהשפה ולחוץ, משהו מצופה ולכן היא לא נענית..

על הכול עם הכול יכול

הדברים חשובים בכל מצב ובכל זמן, אך חשובים במיוחד בתפקידנו כהורים. כמה פעמים אנחנו מרגישים חסרי אונים, מרוקנים, בלי כוח, בלי שליטה, היינו רוצים שדברים ישתנו שהעניינים יתקדמו, זה הזמן להתחיל לדבר על הכול עם הכול יכול, לספר ולתאר את כל הקשיים, את כל הרצונות את הצרכים את הרצון להתקדם את הדברים הנעימים פחות והנעימים יותר. כל אחד בנקודה שלו וקרוב ה' לכל קוראיו....

החידושי הרי"ם מסביר תופעה ממעניינת אנו רואים לפעמים אנשים פשוטים שביקשו ושאלו לעושר וזכו לכך, בעוד שרבים וטובים גם רוצים ומבקשים ולא נענים. והוא מסביר כך: יהודי פשוט שרוצה עושר מבקש על כך בלי בושה, הוא מבקש: אבא שבשמים מה אכפת לך תן לי מיליון דולר אני אוהב כסף זה יעשה לי טוב ... בעוד שיהודי רציני יותר מתבייש שהקב"ה יראה שהוא רוצה כסף, הוא מתבייש שכעת יתגלה שהוא שקוע בגשמיות, אז הוא מתחיל למרוח את הנושא והוא מספר לרבש"ע שהוא רוצה את הכסף כדי לגדל את הילדים, או כדי להקים מוסדות, הוא לא אומר את האמת שהוא רוצה פשוט כסף...

הסיפור היומי

פתאום פנה הרבי אל הבהור ושאלו: "האם אתה מאמין שהיתה סנהדרין בעם ישראל?" - "כמובן", ענה הלה. הרבי עצר לרגע, פניו הרצינו מאוד, ואז נעץ מבט נוקב בבהור ושאל: "המאמין אתה שגם עכשיו יש סנהדרין?"

פועלם הוכרו שניהם חסידי אומות העולם. מרגע שנמצאה דרך המילוט תבע הרבי למהר ולהשיג את האשרות האלה ולא לחסוך שום מאמץ. אך לא הכל הסכימו עימו. היו ממנהיגי הפליטים - ובהם לא מעט גדולי תורה - שחלקו עליו. טענתם הייתה כי אין תועלת באשרות האלה, שכן הקומוניסטים לא יאפשרו לרבבות היהודים לצאת מארצם. היו מהם שאף חששו שעצם הבקשה עלולה להרע את מצב הפליטים, והשלטון הרוסי עלול לשלח אותם לגלות. אך הרבי מאמשינוב היה נחוש בדעתו כי האשרות האלה הן פתח הצלה נדיר ויש להשיגן בדחיפות. להשגת האשרות נדרש גם מימון. הקונסוליה היפנית דרשה אגרה של שני 'ליט' בעבור כל אשרה. זה היה סכום סמלי יחסית למחירן של אשרות מעבר למדינות אחרות, אך בתנאי המצוקה ששררו באותם ימים בקרב הפליטים זה היה סכום גבוה למדי. ואז נודע לרבי על תרומה נכבדה שהגיעה לשיבת חכמי לובלין. הבחורים שקיבלו את התרומה חשבו לקנות בה מצרכי מזון לתלמידי הישיבה הרעבים. כאן התייצב הרבי מולם בכל תוקפו ודרש להשתמש בכסף אך ורק למימון הנפקת האשרות ולא לשום צורך אחר. תלמידי הישיבה לא היו מחסידיו של הרבי מאמשינוב. אף שהעריכו מאוד את גדולתו וקדושתו, לא היו בטוחים שהחלטתו היא הדבר הנכון. הם ניסו לשכנע את הרבי להסכים לדעתם, אך הוא היה איתן בעמדתו. בלהט הוויכוח פנה הרבי פתאום אל תלמיד הישיבה שעמד בראש המתנגדים ושאל אותו: "האם אתה מאמין שהיתה סנהדרין בעם ישראל?"...

הימים ימי מלחמת העולם השנייה. קבוצת תלמידים משיבת חכמי לובלין שוהה בוויילנה, עם פליטים רבים, שמצאו מפלט בליטא. עימם נמצא הרבי מאמשינוב, אבל עיניו נשואות לכיוון אחד, ליציאה מהירה מאירופה הבעורת. עם פרוץ המלחמה לקח הרבי את מקל הנדודים, בניסיון לחמוק מידיהם של הקלגסים הנאצים ימח-שמם ועוזריהם. בבריחתו התפלל כי לא ייאלץ לראות את פני הגרמנים, ואכן בקשתו התמלאה. לאורך כל מסלול המילוט שלו הקדימו צעדי את הצבא הגרמני הכובש, והוא לא פגש את חייליו. לאחר תלאות רבות הצליח הרבי להגיע לוילנה, שהייתה למשך זמן קצר ישות מדינית נפרדת, חלק ממדינת ליטא העצמאית. באותם ימים קשים התגלתה אישיותו של הרבי במלוא הדרה. יהודים שבורים ורוצצים נמשכו אליו וחסו בצילו, והרבי השקף אור אבהי על סביבתו. הרבי צפה כי עצמאותה של ליטא לא תאריך ימים, וחתר לצאת ממנה בהקדם האפשרי. ואכן, בחג השבועות ת"ש (1940), כמה חודשים אחרי בואו לוילנה, נעשתה ליטא חלק מברית המועצות. השלטון החדש, שהיה ידוע במלחמתו בשומרי התורה והמצוות, הטיל את חיתתו על יהודי המקום, ובפרט על בני הישיבות. הרבי מאמשינוב, שחרד מפני הבאות, האיץ בלי הרף בהמוני הפליטים לעזוב את ליטא בכל מחיר. אך לאן? איזו מדינה תסכים לקבל את פליטי המלחמה היהודים? לבסוף הבליחה קרן אור באפילה - 'אשרות קורסאו' המפורסמות, שאותן הנפיקו הקונסול ההולנדי בקובנה, יאן זווארטנדיק, והקונסול היפני בקובנה, סמפו סוגיהארה, ובזכות

"כמובן", ענה הבחור.

"האם יודע אתה שעל חברי הסנהדרין נאמר בתורה 'לא תסור' ואני אומר לך שצריך להשיג את מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, וכפי שדרשו חז"ל (סנהדרין פט): 'אפילו אומרים על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין'?"

"בהחלט", השיב הבחור.

כאן עצר הרבי לרגע. פניו הרצינו מאוד והוא עצם את עיניו. לאחר רגע של דומייה פקח את עיניו, נעץ מבט נוקב בבחור ושאל: "המאמין אתה שגם עכשיו יש סנהדרין?..."

הבחור, שכבר היה יכול לנחש לאן הרבי חותר, השיב בשפה רפה שכן.

"ובכן", אמר הרבי, "דע שגם עכשיו יש סנהדרין, וגם עכשיו

נאמר עליהם 'לא תסור'! ואני אומר לך שצריך להשיג את האשרות!"

נחישותו והחלטיותו של הרבי שיכנעו את אחרוני המהססים, והכסף הופנה לרכישת האשרות. בזכות האשרות האלה יצאו תלמידי הישיבה, עם הרבי מאמשינוב, למסע ארוך שבו חצו את ברית המועצות ברכבת הטרנס סביירית, נסיעה שארכה כעשרה ימים. מוולאדיווסטוק הפליגו בספינת קיטור ליפן, ומשם לשנחאי. זה היה נתיב הצלה גם לתלמידים רבים מיישיבות ליובאוויטש ומיר. חלפו כמה חודשים, ובקיץ תש"א (1941) כבשו הנאצים את וילנה ורוב תושביה היהודים נרצחו. או-אז נוכחו הכל כמה הרחיקו ראות עיניו של הרבי מאמשינוב. [על-פי 'אור פני משה'] (גיליון 'ברינה יקצורו')

יהלומים מגדולי ישראל

שנה אחת באמצע ההקפות, כאשר רקד האדמו"ר רבי הערשלה מספינקא זצ"ל עם ספר התורה, שמע לפתע קול מהומה בבית הכנסת. מיד מסר את הספר למישהו אחר ופנה לבדוק את המתרחש...

אבא זה אבא!

ליבו. באותו רגע החלטתי להפשיט מעלי את האיצטלא של האדמו"רות, הנחתי את ההקפות בצד וניגשתי לבני להיות לו לאב! במצב כזה שכולם תוקפים, הרגשתי שהילד צריך לדעת שיש לו אבא שתומך בו ויהיה אבא שלו ויהי מה!!! [כמובן שאחר כך הוכיח אותו כראוי, ואכמ"ל].

את הסיפור הזה סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, ואמר שקיבל עדות מיהודי שבנו ירד לגמרי מהדרך ועזב הכל, אותו יהודי כששמע את הסיפור התרגש מאוד ופנה לבנו ואמר לו: דע לך בני דבר אחד, אני רוצה שתדע ותפנים היטב בליבך - לא חשוב היכן תהיה ובאיזה מצב תהיה, זכור תזכור שבכל מצב שתהיה אני אבא שלך!!! אני הייתי אבא שלך כתינוק וכילד, ואשאר אבא שלך תמיד!!!

לא חלף זמן קצר והילד חזר בתשובה שלימה, ולימים אמר שהמשפט הזה חולל בו מהפך.

כמה מתאים מעשה זה לחודש אלול. ה' שהוא מלך מלכי המלכים - הוא אבא שלנו! ואם נרצה אז הוא מוכן גם לשמש כ'דוד' שלנו, העיקר שנתקרב אליו ונזכה לכתיבה וחתימה טובה... (טיב הקהילה)

מעשה באדמו"ר רבי הערשלה מספינקא זצ"ל, ששנה אחת באמצע ההקפות בשמחת תורה, כאשר רקד עם הספר תורה שמע קול רעש שנשמע כמהומה רבתי שהתפתחה בבית הכנסת. הוא סובב ראשו לכיוון הרעש וראה שאכן יש מריבה בקצה בית המדרש.

על אתר מסר הרבי את הספר תורה ליהודי אחר שימשיך לרקוד עמו ופנה לאזור הקטטה, שם ראה את בנו, שהיה בחור צעיר, מתקוטט עם יהודי זקן כאשר כל אחד מהם מנסה לגבור בקולו על השני ואנשים נוספים סביבם מלבים את האש, כאשר כולם מצדדים בעמדת הזקן.

להפתעת הציבור, הרבי התערב חד משמעית לטובת בנו הצעיר ופנה לזקן בבקשה, שאם אינו יכול להפסיק שיעזוב את בית המדרש.

לאחר מעשה כאשר הכל נרגע והזקן פוּס והכל שב על מקומו בשלום, פנו אל הרבי שילמד אותם כיצד קרה שהוא צידד בבנו בצורה כה קיצונית ולא ניסה אפילו לפשר ביניהם בשעת מעשה. ענה הרבי ואמר: "שמעתי קול מריבה, הבטתי וקלטתי שכולם יצאו נגד בני ואף אחד לא ניסה להגן עליו ולהבין את אשר על

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

"לקחתי כוס חד פעמית וירדתי לירקון, התכופפתי לקחת מים ופתאום אני רואה יד מבצבצת. לא הבנתי מה זה, חשבתי שזה בובה..."

נוחה של קבלה קטנה

דלוחים, אבל לפחות מים.

לקחתי כוס חד פעמית וירדתי לירקון, התכופפתי לקחת מים מהירקון ופתאום אני רואה יד מבצבצת מתוך המים. לא הבנתי מה זה, חשבתי זה בובה, אבל פתאום אני רואה ראש... הבנתי שזה מישהו שטבע. קפצתי ישר למים והוצאתי החוצה ילדה. בתפקידי אני עובד בהצלה, ולכן ידעתי מה עלי לעשות. לחצתי לה על הבטן והוצאתי לה את כל המים שהספיקה לבלוע. עשיתי לה החייאה והצלתי אותה, תוך כדי ההצלה אני שומע אשה צועקת ברחבי הפארק: "הילדה שלי הלכה לאיבוד!". בזכות קבלה קטנה זכיתי להציל נפש מישראל!

מספר מגיד המישרים הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א: באחד השיעורים האחרונים דיברנו בעניין החשיבות להקפיד גם במצוות קלות שאדם דש בעקביו, והזכרנו גם את העניין של נטילת ידיים לפני התפילה; הכון לקראת אלהיך ישראל. לאחר מספר ימים התקשר אלי יהודי מביתר וסיפר: בראש השנה אשתקד קיבלתי על עצמי ליטול ידיים לפני תפילה. השנה בבין הזמנים נסעתי עם אשתי וילדיי לתל אביב לפארק הירקון. הגיעה שעת המנחה ואני שומע שמארגנים תפילת מנחה. אבל קיבלתי על עצמי ליטול ידיים לפני התפילה, וקבלה זו קבלה. החלטתי לרדת לירקון בעצמו וליטול שם ידיים, למרות שהמים

קבלה טובה היא מלבוש חדש לנפש לקראת השנה החדשה

5 דברים שאולי לא ידעת על קבלות טובות בחודש אלול

על הס"ק מרן ה'אהבת ישראל' מוויזניץ זיע"א מסופר, שהיה נוהג לומר לקהל חסידיו שצריך כל יהודי בימים נוראים אלו לקבל על עצמו לעבוד על מידה אחת ולא יעבור עליה ויהי מה, כי אם לא כן מה הועילו לו כל אותם ימים הק' ומה ייקח אתו למשך השנה (מפי ספרים וסופרים ח"ג עמ' לג).
על הגה"ק רבי הירש מיכל שפירא זצ"ל מובא: "בימי הדין היה מוסיף גדרים וסייגים, וכנראה במכתבי קודשו היה גומר בדעתו איזה גדרים וסייגים בכל עשי"ת, וכתבם בספר ברמז למען יתבונן בשנה האחרת אם עלתה לו השנה במשמרת טהרתו" (צבי לצדיק עמ)

1. הימים הנוראים הם שעת כושר לקבלות טובות

בספה"ק מאמר יחזקאל 'קוזמיר' מביא בשם הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין זי"ע שהיתה דרכו לומר, כי במשך הימים הנוראים עם התעוררות הקדושה וההתלהבות הרוחנית, ראוי להשתמש בשעת הכושר הזה ולעשות התחלה בעובדא טבא או בהרגל עצמו במידה נכונה מן המידות... או בהתחלת לימוד מקצוע חדש בתורה או מסכתא, ואם לקבל עליו איזה הנהגה טובה ביר"ש וגדר קדושה. יען, כי כל התחלות קשות אבל בשעת הכושר של קדושה אינו אלא המשך ולא התחלה, והוא בנקל".

2. מלבד התשובה הכללית צריך לקבל קבלה טובה

רבים מצדיקי הדורות הדריכו את קהל עדתם לקבל קבלה טובה וישרה לקראת הימים הנוראים, כך ידוע על הגר"י סלנטר זצ"ל שהיה אומר לתלמידיו שקודם ר"ה צריך כל אחד לקבל ע"ע קבלה באיזו מידה שצריך תיקון, וזאת בנוסף לכך שצריך לשוב בתשובה שלמה.

3. קבלה חדשה - מלבוש חדש לנפש לשנה החדשה

על הגה"ק מוהר"י מפוזנא זצ"ל הי"ד הובא: "בכל ערב ר"ה היה מחדש על עצמו מצווה והנהגה או תקנה חדשה כלשהי, באומרו שהנפש צריכה ללבוש מלבוש חדש לקראת השנה החדשה" (אוצרות הימים הנוראים). הרה"ק הרי"ף מליובאוויטש

יום בלי לימוד מוסר. וזאת למרות שהיה טרוד כל היום במתן תשובות לשואלים, כאשר ידוע שמאות מכתבים הגיעו אליו דבר יום ביומו שהיה צריך להשיב עליהם (הגה"צ רבי נטע פריינד, 'וחיי עולם נטע' עמ' קנז).

5. הצדיק שביקש להיטמן עם פנקס הקבלות שלו

על הגה"צ רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש ישיבת מנצ'סטר מסופר: באחת השנים בימים הנוראים שקל לקבל על עצמו קבלה לא ללכת ד' אמות בלי לחשוב בתורה, אולם אח"כ חשש שמא לא יוכל לעמוד בכך במאה אחוז, שהרי מדובר גם ברגעים ספורים, ולכן נמנע ולא קיבל. אולם לשנה האחרת קבלה זו כן נמצאה כתובה בפנקסו. וראוי לציין את צוואתו שיקברוהו עם פנקס הקבלות שלו, סימן שאכן קיים מה שהתחייב (דרכה של תורה ח"ג עמ' רפא).
(מתוך מאמרו של הרב יעקב היילר ב'המבשר תורני' כי תצא תשע"ג)

זצ"ל כותב על אביו האדמו"ר הרשב"ב זצ"ל בזה"ל: "כ"ק אדמו"ר זצ"ל נהג לקבל על עצמו הידור נוסף לפני כל ר"ה" ('ספר המנהגים' חודש אלול). על הס"ק מרן ה'אהבת ישראל' מוויזניץ זיע"א מסופר: "הס"ק זיע"ע נהג לקבל על עצמו מדי שנה בער"ה תקנה מסוימת, כגון שלא לנגוע בממון או שלא לבקש דבר מאכל וכדומה" (עדות ביהוסף מנהגי ויז'ניץ ימים הנוראים)

4. הקבלות של מרן הגר"ע גרודז'ינסקי זצ"ל

על מרן הגר"ע גרודז'ינסקי זצ"ל מסופר, כי בוויילנא מצאו מחברות ובו הרבה קבלות שקיבל ע"ע הגר"ע בימים הנוראים, דברים מבהילים ממש. בין הקבלות שנתפרסמו שקיבל ע"ע היה, שלא להשיב ריקם בקשה של כל יהודי, יהיה אשר יהיה, וזאת למרות שעל שולחנו של הגר"ע הגיעו אלפי פניות מכל רחבי העולם היהודי (עובדות והנהגות לבית בריסק ח"ב עמ' קיג). כמו"כ מצאו קבלה שכתב הגר"ע בשנת תרצ"ב, שלא יעבור עליו

הסיפור היומי

משעלה המחיר עוד ועוד, ועקף את רף ה-1500 שקלים, קפיץ לפתע הרב פינקוס ממקומו, דפק בחזקה על הבימה וצעק: "עד כאן", תפסיקו מיד את ההתמקחות!..."

מכירים את הסיפור על הגר"ש פינקוס זצ"ל שהשאיר אברך לבדו בלב המדבר על מנת שיצעק לה? - הרב מנחם מן פגש את בעל המעשה ושמעו ממנו מכלי ראשון מה באמת קרה שם

זצ"ל, הייתה קהילה יוצאת דופן. היא הייתה דומה בדמיון מוחלט לאותן הקהילות של פעם, בליטא ובוורשה, בתוניס ובמרקו, שם ידע רב הקהילה באופן מדויק ביותר מה קורה עם כל אחד ואחד מבני הקהילה, ואנשי הקהילה עצמם היו כמובן משתפים את הרב בכל לבטיהם ובכל צרותיהם. כך גם הייתה אופקים של פעם, בזמן הנהגתו של המרא דאתרא זצ"ל.

מיודענו האברך ר' שלמה זלמן פרוש, היה אז באמצע יגון מתמשך - כבר שבע שנים שמצפים הוא ורעייתו שתחי' לפרי בטן, ואין ישועות, לא בדרך הטבע ולא בדרך נס. בצר לו, הוא מגיע באמצע לילה אחד לביתו של רב הקהילה, ומתנה את צרתו.

הרב - שליווה את האברך המיוסר בכל השנים והיה משתדל לקנות לו את מצוות 'פתיחת ההיכל' מעת לעת, כפי שסבר תמיד כי מצווה זו של 'פתיחת ההיכל' כוחה גדול לפקוד עקרות [כדאי לדעת!]. - הביט בעיניו של ר' שלמה זלמן ושאלו ברוך: "לצעוק אל ה', כבר צעקת?"

האברך השיב שלא, עדיין לא. להתפלל - התפלל, לבכות - בכה, אבל לצעוק עדיין לא צעק.

"אם כך, רד למטה", הורה הרב, "והמתן ליד רכבי".

להזכירך, השעה הייתה לאחר חצות הלילה. ברכב, סיפר

ישנו סיפור מפורסם המסתובב ברחובות קריה על הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שהשאיר אברך לבדו בלב המדבר על מנת שיצעק ויתחנן לה' לאחר שביקש ממנו ברכה להיפקד בזרע של קיימא.

כטבעם של סיפורים המושמעים מפה לאוזן, גם בסיפור הזה השתרבבו טעויות ואי דיוקים כיד הדמיון הטובה על האנשים. וגם אני - כותב הרב מנחם מן - כסופר המעתיק את הבל פיהם של האנשים ברחובות, חטאתי בחטא זה של העברת הסיפור בחוסר דיוק משווע.

לפני כחודשיים, זימן לי ה' פגישה מפתיעה עם האברך היקר שעמו התרחש כל הסיפור. כשהתוודעתי לשמו ולעצם היותו נשוא הסיפור המדובר, הראיתי לו את מה שכתבתי אז, והוא פשוט סירב לקרוא. "עזוב", הוא אמר, "כל מה שכתוב, לא נכון. תן לי לספר לך עכשיו את הסיפור האמיתי מכלי ראשון".

למרות ההתרגשות הגדולה, לא שכחתי את מכשיר ההקלטה, והנחתי אותו לצידו. הוא דווקא ביקש להחזיקו בידו, וכך כשהוא מדבר לתוך מכשיר ההקלטה, הוא סיפר לי את הסיפור הנדיר, כפי שתקראו פה, מכלי ראשון.

הקהילה באופקים, בזמן הנהגתו של הגאון רבי שמשון פינקוס

היקרה, כשהוא יודע עד כמה אין הפרטה מצויה בכיסם. בדריכות של ממש הוא עוקב אחר תהליך המכירה, כשכל אחד מהאברכים מוסיף עוד מאה שקלים שאין לו, עבור קניית זכות עליית מפטיר. משגדל המחיר, ועקף את רף ה-1500 שקלים, קפץ לפתע הרב פינקוס ממקומו, דפק בחזקה על הבימה וצעק: "עד כאן", תפסיקו מיד את ההתמקחות!", ואז בלהט האימה והקדושה שהיו בבית הכנסת הודיע: "מי שצריך להיפקד, יפקד השנה!".

וכך היה. באותה השנה נפקדו שני האברכים במתנת שמים. האברך שהתמקח עם ר' שלמה זלמן, וזכה לבסוף בעליה, נפקד בתאומים... ומשפחת פרוש נפקדה בשלישיה... פלאי פלאים. כשסיים ר' שלמה זלמן את הסיפור, אמר לי כי האברך שזכה לבסוף בעלייה ניגש אליו בטרוניה: "איך ייתכן שדווקא אני שזכיתי לבסוף בעליה, נפקדתי רק בתאומים. ואילו אתה, שלא עלית למפטיר, נפקדת בשלישיה?".

עניתי לו, השיב הרב פרוש, כי אני ויתרתי. וכוחו של המוותר, כך מתברר, גדול יותר מכוחו של העוסק בסגולה בפועל... מסתבר א"כ שה'צעקה' היא זו שהכריעה לבסוף את הכף. אך אני איני יודע איזו זעקה השפיעה יותר, זו של האברך בלב המדבר בחודש אב, או זעקתו קורעת הלב של הרב פינקוס זצ"ל בראש השנה על הבימה...

(הובא בגיליון 'פרפרת' מתוך 'פרי עמלנו')

הרב, כי לפני שנים היו באופקים אברכים המשתייכים לקהילת חסידי ברסלב ומהם הוא למד את תורת ה'צעקה'. "תפילה אינה מושלמת", אמר הרב, "כשאינן בה את החלק של הצעקה".

לאחר כברת דרך הגיעו השניים למדבר שמים. "אם תצעק כאן, ישמעו אותך באופקים?" שאל הרב בחיוך. האברך הביט סביב, בחן את האופק והסכים, שום צעקה לא תשמע מכאן עד לאופקים... בשלב זה הדגים הרב פינקוס לאברך כיצד לצעוק, הוא הניח את שתי ידיו על אוזניו וצעק: "טאטע" בקול רם. - "ככה בדיוק תצעק ותתחנן", הורה הרב, ועזב ברכבו את השטח.

ר' שלמה זלמן המיוסר נשאר לבדו במדבר וזעק מעמקי נשמתו. את כל יגונו וצערו הוציא באותן צעקות רמות לבוא העולם. לאחר כמחצית השעה, חזר הרב, אסף אל רכבו את האברך הדומע, והודיע לו כי אם הוא רוצה להודות לו על הנסיעה, עליו לבקש ממנו עוד פעם כשירצה, שייקחהו למקום זה לצעוק...

זהו רק חלקו הראשון של הסיפור, שהתרחש בחודש אב. חודשיים לאחר מכן, בראש השנה, ביקש ר' שלמה זלמן, שטרם נפקד בפרי בטן, לקנות את הפטרת חנה, המסוגלת לפקידת עקרות. יחד עמו נאבק על המכירה חברו הטוב, שגם הוא המתין וציפה שנים רבות לילדים.

בבימה יושב, אחוזו בשרעפי קודש, הגר"ש פינקוס זצ"ל, ומביט בעיניים דומעות באברכים המוציאים את ממונם על הסגולה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? **שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il**

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם עדיף שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

אמנם בזמננו, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"ב עמ' רפח), שכיון שנשים מדברות ברחוב [שלא כבזמן הגר"א], כבר אין טעם שלא ילכו לבית הכנסת, וא"כ אדרבה, טוב שילכו ובכך ידברו פחות לשון הרע.

עוד כתב באגרת הגר"א שם, שיש להתרגל לשבת יחידי, כי חטא לשון הרע חמור מכל העברות, והוא כנגד כל שלוש העברות החמורות, כמבואר בתוספתא (פאה פ"א ה"ב). וכל מצוותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו, וצריך לרדת לשאול על זה הרבה מאד, וא"א לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דיבור אחד.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות רכילות. לשון הרע חפץ חיים' בתחילת סעיף א' הוא: "אין חילוק באיסור סיפור רכילות בין אם המספר איש או אשה...".

נידון מעניין מביאים לגבי כך בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו': באגרת הגר"א כתב, כי יותר טוב שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת, כי א"א להינצל שם משמיעת לשון הרע וקנאה ודברים בטלים, וכ"ש בשבת ויו"ט שמתאספים לדבר, שעדיף שלא להתפלל כלל מאשר ללכת לביהכ"נ. וגם הבנות יותר טוב שלא ילכו לביהכ"נ, מפני שרואה בגדים ומתקנאת, ובאה ומספרת בבית, ומתוך זה באים ללשון הרע ושאר דברים.

האם נשים מברכות ברכות השחר בלשון נקבה?

ובמקום ברכת "שלא עשני אשה", מברכות הנשים "שעשני" כרצוננו". וכמו כן, יש שכתבו, שהנשים מברכות בלשון נקבה: "שלא עשני גויה", "שלא עשני שפחה", וכן מנהג בני ספרד. ויש שכתבו, כי אכן הן מברכות בלשון נקבה, אך ללא 'שם ומלכות'. ויש שכתבו, שהנשים מברכות בלשון זכר, כאנשים, וכן מנהג בני אשכנז.

[שו"ע מו, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 22; ביה"ל נב, א, ד"ה כל]

הפוסקים נחלקו בנוגע לברכות השחר, אם זמנן במשך כל היום, או שיש להן זמן מוגבל - עד לסוף זמן תפילת שחרית, או עד חצות היום. ולדעת הסוברים שיש להן זמן מוגבל, לכאורה דין ברכות אלו כמצוה ש'הזמן גרמא', ונשים פטורות מלברך. ברם, מסתימת דברי הפוסקים נראה, שנשים חייבות בברכות השחר כאנשים; ואף אם נניח שהן פטורות - הנשים יכולות לקבל על עצמן את הדבר כחובה, ולברך.

האם גר רשאי לברך 'שלא עשני גוי'?

שהואיל והגיור נעשה בבחירתו, אינו יכול לומר 'שעשני'. ולכל הדעות, מברך הגר "שלא עשני עבד", משום שאילו היה עבד, יתכן ולא היה משתחרר לעולם מידי אדונו, ולא היה באפשרותו להעשות ישראל, ומאחר והשי"ת לא עשאו עבד, אלא גוי בן חורין, היה באפשרותו לבחור בדת האמת ולהעשות ישראל.

[שו"ע מו, ד, ומשנ"ב יח-יט, עם הרחבה ע"פ המקור]

גר צדק, חייב בכל המצוות ובכל התפילות והברכות, ככל איש ישראל. אולם, ברכה אחת אין הגר רשאי לברך - "שלא עשני גוי", משום שהשי"ת עשאו גוי, והוא בבחירתו הטובה בחר להעשות ישראל. ויש מהאחרונים שכתבו טעמים שונים להתיר לגר לברך ברכה זו; ויש מהם שכתבו שעל פי קבלה יכול לברך ברכה זו, ויש מהם שכתבו שיברך "שהכניסני תחת כנפי השכינה". ויש אומרים, שהגר רשאי לברך "שעשני גר", אך יש אומרים,

האם עוור מברך 'פוקח עוורים'?

שאינו נהנה מהן בפועל, צריך לברכן. ויש שכתבו, שאף לדעת הרמ"א, מי שלא ישן בלילה לא יברך את ברכות "אלקי נשמה" - שנאמר בה "נשמה שנתת בי", כלומר, הנשמה שחוזרת אל האדם בהקיצו משנתו - ו"המעביר שינה מעיני"; ולכן, מי שלא ישן בלילה, ישתדל לצאת ידי חובת ברכות אלו בשמיעתן מאחר.

[שו"ע מו, ח, ומשנ"ב כד ו"כה]

כפי שלמדנו, הפוסקים נחלקו בנוגע לברכות השחר, אם תיקנו לברך אותן על הנאת המברך עצמו, כמו ברכה על מאכל, שהאוכל מברך על הנאתו העכשווית ממאכל זה; או שהן ברכות שבח והודיה כלליות על בריאת טובות העולם והנאותיו. לדעת השולחן ערוך, ברכות השחר הן על הנאות המברך עצמו, ולכן, לדוגמה, עיוור אינו מברך "פוקח עוורים". אולם, לדעת הרמ"א, אלו הן ברכות על בריאת הנאות אלו, ולכן, אף מי

* חובה על כל איש ישראל לברך בכל יום מאה ברכות, ומונים את המנין לכל יום מתחילת הלילה שלפניו. ובכל יום מימות החול הרגילים, ישנן לפחות 89 ברכות בכל יום, שעליהן נוספות ברכות המאכלים והמשקאות, ברכות 'אשר יצר', ועוד. ובשבתות ובימים טובים, חסרות ממנין זה ברכות רבות, משום שבתפילת העמידה יש 7 ברכות בלבד, אבל נוספות הברכות שבתפילת מוסף, ועוד. * בין ברכות השחר שבכל יום, אנו מברכים: "שלא עשני גוי". ובספרים רבים מופיע נוסח ברכה זו בדרך החיוב: "שעשני ישראל", אך כבר כתבו הפוסקים שגירסה משובשת היא.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה ההבדל בין הליכה לנסיעה לענין הנחת תפילין?

ואין לברך על הנחת התפילין לפני זמנה, אלא כשיגיע זמנה בבוקר - ימשמש בתפילין ויברך. ואם טעה וברך בלילה, לא יברך שנית בבוקר. והיתר זה של הנחת התפילין לפני זמנה, הוא רק כאשר הוא עושה דרכו רגלי, משום שבאופן זה אין חשש שיִרְדָּם; אך הנוסע באוטובוס, במטוס, וכיוצא בזה - קיים החשש שיִרְדָּם, ואינו רשאי להניח את התפילין לפני שיגיע הזמן הראוי לכך. [שו"ע ל, ג, משנ"ב י-יד, וביה"ל ד"ה וכשיגיע, ושם, ד, ד"ה היה]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל אסרו להניח תפילין בלילה ובתחילת היום, מחשש שיִרְדָּם עם התפילין, ויבואו לידי בזיון. והיוצא לדרך לפני זמן הנחת תפילין, ומסיבה כלשהי קשה עליו להניח בדרך - וכגון ששורר קור עז בחוץ, והסרת המעיל ושאר הבגדים מעליו לצורך הנחת התפילין, תסב לו צער רב - רשאי להניח טרם צאתו לדרך, ואף אם יוצא לפני עלות השחר. אולם, אם מניח זמן רב לפני עלות השחר, יתכן שצריך לכסותו, כדי שלא יראוהו עם תפילין בלילה.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

י' אלול | רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא זצ"ל, מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעש"ט, בעל מדרש פנחס

יארצייט:

תקנ"א: רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא זצ"ל, מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעש"ט, בעל מדרש פנחס. תרנ"ז: רבי יצחק ב"ר שלום יוסף (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, האדמו"ר הראשון מבוהוש. תש"ז: רבי משה יהודה לייב ב"ר יצחק (מבוהוש) פרידמן זצ"ל, מפשקאן, בעל ברכת משה. תשכ"א: רבי יהודה אריה ב"ר יעקב פרלוב זצ"ל, מנובומינסק, בעל קול יהודה, לב אריה החדש. תשע"ב: רבי אלימלך ב"ר אלכסנדר חיים אשכנזי זצ"ל, גאב"ד מלבורן. תשע"ה: רבי זעליג לייב ב"ר שמואל טויסיג זצ"ל, רב קה' תולדות שמואל גב"ש י-ם.

כל אנחה שוברת אברים

הרה"ק רבי זושא מאניפולי אמר: "לא ראיתי מלאך שלם מעבירה של ישראל המאמין בה', אלא יש בלא ראש או בלא יד ורגל, כי ישראל אפילו בעת העבירה כואב לבו ונאנח, ובה נשברים אברי המלאך".

(רב טוב - פרשת בלק)

נשתדל להצטער ולהתאנח על עוונותינו, שבכל צער וחרטה מתקנים ומוחקים את החטא

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il